

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; magyar tudós társaság; magyarországi első takarékpénztár; magyar nyugdíjintézet; egyesületi gyapjútar; keszthelyi aranybánya; bocsányi hírek; különféle; ipar- és tözserügy; 's a' t.) Portugália (az elkéséredes Anglia ellen folyvást növekszik; 's a' t.) Spanyolország (Balmaceda mint szőkevény francia földön; elegy; 's a' t.) Anglia (rabszolgaság elleni gyűlés Londonban; óriási angol hírlap; hadkészület Khina ellen; 's a' t.) Franciaország (algiri viszonyok; Abdelkader hathatos hadmozgásai; 's a' t.) Németország (a' porosz katonaság esküje; 's a' t.) Olaszország. Oroszország. Gabonair. Penzkelet. Vasutreszvény. Dunavízjárás. —

Magyarország és Erdély.

Ó cs. 's ap. kir. fülsege f. e. maj. 5iki határozatában fokonkénti előléptetés útján a' besztérczébányai káptalanál Fogt József örkanonokat éneklővé; Weisz János ságai prépostot és székesegyházi főesperest örkanonokká, és Cherven Tamás oktató-kanonokot székesegyházi főesperessé méltóztattott kegy. nevezni.

A' m. tudós társaság, júniusi négy kis gyűléseiben többnyire felszerkezeti tárgyakkal foglalkodott. Ezenkívül I. Szalay László tag-nak külföldről írt két rendbeli tudósítása olvastatott, melyek kivonata a' társaság Tudomány irában a' közönséggel is közölve leszen. II. Jerney János rt. jelentést tón a' Turóc vmegyében őrzöttet, hán betűkkel írt régi oklevélről, 's az hasonmással együtt szinte a' Tudománytárban leszen kiadva; valamint III. a' társaság küldöttségének véleménye Khegel Józ. betűosztó- és szedő gépeiről, mely a' jun. 23 tartott ülésen terjesztett elő. IV. Sztrokay Antal rt. az általa szerkesztett törvénytudományi műszótár 2dik felét adtate. 's a' munka sajtó alá adatni rendeltetett. V. Euchi Elemeinek hellenbólkészült fordítása, egy bővebb francia nyelvtan' egy természetjogi munka vizsgálat alá bocsátatott. VI. Nagy Károly megbízott rt. részéről az 1840re készült astronomiai napló terjesztett elő, 's az az új Névkönyvbe iktattatni határozatott. VII. Kóvay Lászlótól Szilagy ismertetése Jerney János rt. ajánlatára a' Tárba felvételre rendeltetett. VIII. A' könyvtárt köv. hazafiak nevelték: 1) Horvath Mihály lev. tag. Journ. f. Fabrik u. Manuf. Leipzig 1806. 7. 19 füz. 2) Kacsokovics Lajos lev. t. Gazdasági Tudós. 1840. 2d. f. 3) Beöthy Zsigmond: Szimuvei 2d. köt. Pozs. 1840. 4) Kecskeméti Csapó Dániel. Deesi M. Alm. machja 1795-re, Bécs. 5) Literati Nemes Samuel: négy rendbeli, a' XVI század végén nyomtatott, Magyarországot illető német rőpirat. 6) Nagy Ignacz: Szimutára IX. és X. füz. Buda, 1840. 7) Ney Ferencz: Szimuvei I. és 2d. köt. Pozsony 1840. 8) Parlaghy Ferencz: A' ker. hit, remény és szeretet fő elvei. Kassa, 1840. 9) Pongrácz Lajos: Honti liter. füzér 2d. f. Buda, 1840. 10) Schimko Gottlieb: Die physische Restauration d. civilis. Völk. Olmütz, 1836. és Pathogenet. Beschreibung u. zweckmässige Behandlung d. asiat. Cholera. Olm. 1837. 11) Somody János: Szerenczei remekei. Rozsnyó, 1840. 12) D. Taubner Károly: Archimedes körmérése Eutocius magyarázatival, programma. Pest, 1840. 13) Verebélyi József: Hydrotechnikai jegyzetek. Pozs. 1840. 14) Zimmermann Karoly: Imadságos és olv. könyv szolgálatban levők számára. N. Váral, 1839. IX. A' pénzügyi teményt Kecskeméti Csapó Dániel hét darabban nevelte.

A' hazai első Takarékpénztár igazgatósága öröm nel jelenti, hogy ezen jótékony hazai intézet 578. részvény, 's ezeken kívül számos nemes lelkű hazafi gyámolnak adakozása által elősegítette, jelenleg olly állapotban van, hogy a' kormányzó választmány gondos 's eddig is olly példa-san tanusított fáradhatlan buzgósága, 's minden oldalról biztosított kezelése mellett annak állandó fennmaradásához alapos remény lehet. Minthogy azonban minden intézetnek, de különösbbe a' Takarékpénztárnak rend és pontosság fő alapja: mintán mind a' két nemű adakozási ajánlat már nagyobbára befizetett, felszólítanak ez uton is mind azon t. cz. hazafiak, kik akár részvényeiket, akár gyámoló adakozásaikat az illető pénztárba még be nem fizették, hogy azok minél előbb legelőbb a' f. e. augusztusi pesti vásárig az intézeti pénztárba vagy az igazgatónál — hol új aláírások és ajánlatok is elfogadhatnak, — befizetni sziveskedjenek. Azon részvényes vagy gyámoló urak és asszonyok pedig, kik az eddig 's ez alkalommal közre tett névjegyzékből netalan kimaradtak, tisztelettel kértnek, hogy ez iránt, a' hiba kiigazíthatása tekintetéből, az igazgatóságnal vagy a' titoknoknál jelentést tenni vagy tétetni méltóztassanak, ezennel tudtukul adatván, hogy a' titoknoknál a' gyámolók adakozásaikat, az e' végre készült 's az intézet levéltárában örök ilőkire megtartandó emlékkönyvbe beírva szinte megtekinthetik. A' szabályok a' legközelebbi módosításokkal együtt az intézet hivatalában, ugy Eggenberger és Heckenast könyvtár uraknál 10 pengő krért még mindig megszerezhetők. Azok, kik szabályokat már vettek, a' módosításokat a' fent kijelölt helyeken, valamint a' t. cz. részvényesek is a' magokét az intézet hivatalában ingyen átvehetik. Költ Pesten július 11kén 1840. Fá y András m. k. segédigazgató. Szalay József m. k. titoknok. — A' hazai első Takarékpénztár újabb részvényeseinek névsora (folytatás): Adler Nep. János, Appiano Józ. s, Balla Endre, Bényey László, Bezeredy Istv., Bibanko Gyula, Buda sz. kir. főváros 2. részv. Bük Zsig., Csasz Mart., Csizmazia János, Csontos Laj., Ebenführer Mát., Geitner Józ., Gozdu Emmánel, Gross Kár., Guggenberger Kár. Ferd., Halbauer Aloiz, Haasner Károly, Hajós Menyh., Hebel Engelb., Herzl Izák, Káldy Kalm., Keglevich Gabor gr. 6. részv., Kecskeméti vár. 5 részv., Kletzár Ferencz, Kramer Károly, Kubinyi László, Kunig Józ., Liedemann J. S. Fridr., Lukács Ant., 2. részv., Malvieux K. Józ., Mayer Józ., Mayerly Ferencz, Mérey Móricz, Müller Józ., n. körösi közbirtokosság, n. körösi egyesült közbirtokosok, n. váradí diak szert. káptalan, Németh Lajos, Pekarik László, Podmaniczky Ján. b., 2. részv. Pongrácz Turib, Pscherer Mikl., Ritter Ján. Keresztely, Sachs Simon, Schájer Sánd., Schiller Kár., Segesváry István,

Spitzer Guszt., Spitzer Jak. 2 részv., Széchenyi Lajos gr., Tasner Antal, Thaisz And., Thiel Ágost., U ovits Ján. 2. részv., Jalsoviczky Mih. idős., Jankovich Imre, Jelenffy Ágost., Valthier Ágost., Vay Mikl. báró, Végh Ign., Vinkelmann Mik. b. ifj. — A' hazai első Takarékpénztár gyámolójának névjegyzéke (folytatás): Alberti m. város 20 fr., Alsó-némedi község 20 fr., Ballo Ist. 20 kr., Balló Ján. 20 kr., Baricz Ist. 20 kr., Bartholomaeides Sam. 1 fr., Beesula Tam. 1 fr., Belak Jan. 20 kr., Belak Józ. 20 kr., Benesik Jan. 20 kr., Boros Ján. id. 24 kr., Boros Sam. l. 20 kr., Bottka Mihály 1 fr. 10 kr., Bugyi község 2 fr., Csikus János 20 kr., Czibula Andras 20 kr., Ecsér községe 10 fr., egy zsiló község 1 fr., Englerth Mart. 1 fr., Orkény községe 5 fr., Gaal Ant. 1 fr., Gaal Ist. 50 kr., Galmon Józ. 20 kr., Galmon Jan. ifj. 20 kr., Galmon-Caba Ján. 20 kr., Habel Józ. 3 fr., Halasz Józ. 2 fr., Halasz Mikl. 5 fr., Hidasz Péter 2 fr., Haraszi község 20 fr., Hersch Salan. 40 kr., Horvath Imre (Zalabéri) 1 fr., Horvat Ist. 20 kr., Ilkey Sánd. 5 fr., Irsai község 20 fr., Irsai zsiló község 10 fr., Izák János 20 kr., Kakucs községe 10 fr., Kalocsai érsek ó exca két izben 120 fr., Kanai Ist. 20 kr., Kasnik Antal nevelő 2 fr., Kaszalay Gab. 30 kr., Kenedich György 1 fr., Kohn Lőr. 40 kr., Kohn Mark 40 kr., Kormendy Pét. 1 fr., Kormöcny Imre Ifr., Krizsány Ant. Ifr., Kristony Ján. 40 kr., Lázár Ist. ifj. 20 kr., Lévy Ferencz 1 fr., Mezak Ábrah 20 kr., Mészáros Gab. 20 kr., Mészáros Józ. 1 fr., Meaz Jan. 1 fr., Nehiba Jan. 5 fr., Németh Andras 2 fr., Ocsai község 20 fr., Pekar György 20 kr., Peregi község 20 fr., Péteri község 10 fr., Podmaniczky Jan. báró 25 fr., Raczkevi: csizmadia czéh 4 fr., Kovács czéh 2 fr., molnar czéh 5 fr., szabó czéh 4 fr., szücs czéh 1 fr., takacs czéh 4 fr., Schmidt Sam. 20 kr., Segesváry Ferencz 2 fr., Segesváry Sam. 2 fr., Sigray Laj. 2 fr., Singer Jak. 20 kr., Sorokos mezvaros 50 fr., Suranyi Pal 1 fr., Szabó Jan. 20 kr., B. Szabó Ist. 20 kr., G. Szabó Ist. 1 fr., Szappanos Sam. 1 fr., Szánthó Pal 1 fr., Szemany János 1 fr., Szijgyártó Ist. (miskolci) 1 fr., Taksony községe 20 fr., Cz. Tót István 20 kr., H. Tót Józ. 20 kr., Új-hartyan községe 10 fr., Zima János 20 kr., Jeszenszky Mih. 20 kr., Josa Ist. lelkész 1 fr., Josa Maty. 20 kr., Varga János 2 fr., Végh Ist. 20 kr., Vizer János 20 kr., Vondrak Ferencz 1 fr., Vurmb Ferencz 1 fr.

Keszthelyi (Zalamegye) aranybánya. Néhány héttel ezelőtt egy szolgálatból kilepett 's magát vadásznak állító fiatal ember a' szentgrotti. (Keszthelytől 3 órányira fekvő m. város) izraelitáknál több darab aranyat ezüst pénzre váltott. A' beváltott aranyok olcsó ára 's konyusegök miatt azoknak értéki valószínűleg megkezdődött, megpróbálási czélból Sameg szinte zalamegyei m. városi aranyműveshez vivék azokat, miután ez a' mesterség szabályi szerint a' kivált probát megteve az aranyokat hamisítottaknak tapasztalá, a' probatokat Hartelendy Lure járásbeli főszolgabíró kezébe adak, ki czelszerű nyomozások után a' penzhamisítót a' kép pihatóla ki, hogy a' keszthelyi kalmár vállomasuknál fogva ottani boltban bizonyos zsidó gyermek egy ezüst forint erejéig ezüst otóseket a' helybeli egyik mészáros F. A. részire váltott, ki ezekből állítólag kavés kanalakát szándékozott csináltatni; midőn a' körümenyek felvilágosítása tekintetéből a' keszthelyi aranyműves (S. J.) szigoruan kerdőre vonatott, keves ideigi tagadás után önkent megvalla: hogy ezüst otósekből az otós szanot leedzve, 's azokat vékonyan megaranyozva, az irt mészárosmester segédelmével, ki nekie ollyan otóseket horda, f. e. szent György naptal fogva 72 darab illyen m. aranyat készite, a' mint azokból a' sz. grotti izraelitáknál magát vadásznak állító, több darabot fel is váltott, sőt a' nálá inasképen levő testvérecesenek is egyet adott, ki annak részleges árán egy pápai sipkárus izraelitá a' keszthelyi vásáron sipkát vásárla; e' vizsgálatok folytában a' behörtözöttnek vétkeiarsa a' szegzárdi sokadalomnál haza várátván 's annak Keszthelyen leendő meglesetése 's elfogatasa Rutesics Ignacz paadur-örnmesternek szoroson megnagyatván ez poatos fűrkészeti es kemvizsgálati után kinyomozá: hogy a' mészáros fiatal nejt, ki után szomszéd Somogy megyébe a' keszthelyre szinte postát küldte, Degen ipánál fogja bevarni, nyomában annak indulhat' s e' jell nappal siet hogy a' kituzott helyre a' meghatározott idő előtt juthasson. Sebes utaztának azon sikere lön: hogy korán reggel Dégre érve, az epea akkor elutazni szándékozót elfogta 's a' megyei fogházba kísérte. Az így elfogott mészáros mindent makacsul tagadott, elauyira, hogy a' vizsgálo tisztviselőseg hosszabb ideig vele nire sem mehte, míg végre általa Szegzárdon 21 darab illy hamisított aranyon vásárolt egy pár ló tulajdonosa, egy tolmacegyei sváb, az aranyok előadásával szemébe váltván, csakugyan buntettét, 's többek közt azt is elismeré, hogy tulajdon sógrának is, fehérmegyei mészárosnak, azon aranyokból 18 darabot adott, ezüst otóseket pedig több helyen részint maga, részint masok által váltattott. Megfogatasakor nálá mintegy 50 ezüst forintra terjedő pénz banknotában, 's huszasokban találtott. Nyomozások közben egy palotai zsidó is, mint ki ez al-aranyokat felváltani segített, bűnöstársnak találtott; a' vétkekek mind ez ideig megyei őrizet alatt tartatnak. T. J.

Bocsány jul. 5kén F. jul. elsőjén a' szenyicezei (Nyitra vgye) ev. iskolatanitóra Walencsik Jánosra öröm-ünnep viradt. Ugyanis a' 73 éves agg, tanító pályán 50 éven át példás erkölcsiséggel, 's kitünő szorgalmának varakozáson felül megfelelő sikerrel fáradozva, hazájának mintegy 15 ezer munkás polgárt, és számos jeles férfit nevelvén, fels. urunktól—ki itt újabb bizonyítgat adá a' valódi—erdem vallás 's rangkülönbég nélküli—méltanylásának kibebb arany érdempénzre érdemesítettett, 's ezzel f. jul. 1jén az itteni különféle hitsorsosakkal tömött ev. sz. egyházban, e' végre megbízott Zay Károly gr. mint a' dunai ineni ev. superintendentia fő-felügyelője által, fel is ruházott. A' tisztes agg edes illetődéstől reszketve 's öröm és hála könyeket hullatva vevé a' a' csüggedetlen fáradozását koszoruzó aranyérdem-pénzt, 's erzelmeitől elfogulva, háláját röviden, de szivrehatólag rebege. Nem hallgathatái el egy uttal Zay gr. urak azon példás tettét, miszerint több lelkész utól megkeretvén: kegyeskednék szavait az iskolatanító üröz tót nyelven in-

tézni, hogy így a jelenlevő nagy számú tótságtól is értessék meg, e kérelmet a gróf ur legnagyobb készséggel fogadván, nyitrai főesperes Roy János és szenci evang. lelkész Teszák Sámuelnek tót ajkon tartott beszédjeik után a felügyelő biztos gróf, tót nyelven kissé jártassága dacára is, beszédét, a jelenlevő tótság kimondhatlan örömeire, szinte tót nyelven adá elő, ez által nyilván tanusítván, hogy ámbár a magyar nyelv terjesztésén tanácsosal is áldozatokkal fáradozhatlanul törekvők egyike, mindazáltal, mint mindenütt, úgy itt is a tótságok nem barátja. Sztromszky Sámuel superintendens örömezésének nyilvánítása után, a szertartást „Tartsd meg Isten Ferdinándot” ének elzengte rekeszté. Délután b. Jeszenák ur az összesereglett előbbkelőket fényes lakomával vendéglé meg, mellyen fels. urunk boldog hosszas uralkodásáért s magas családja jólétéért ürültek köszönetül az áldomás-poharak. Emelést érdemel, hogy az örömmünet záró táncvizigalmon, a 73 éves agg is, szintolly korú nejevel, bámulatra gerjesztő élénkséggel a lejtők közé vegyült, mi erős egészségének, megelégtetésének s kötelességi pontos teljesítéséből származott s arczáról ritkán távozó derűltségének tulajdonítandó.

(Magyar nyugdíjintézet.) A legfens. helybenhagyatást nyert magyar nyugdíjintézeti választmány Lovász András magyar kir. helytartósági tanácsos és kanczellariaigazgató elnöksége alatt f. e. jul. 5-ikén tartván szokott félévi ülését, az alapszabályok értelmé szerint köztudomásra juttatja 1840. első félévbentárgyalt dolgait és pénztára állapotját. Az 1839-ik beiktatva volt 1043 tag által hozott beiktatási és . . . . . 278.719 fr. 6 krra ment tőkét 20 tag szaporította . . . . . 5.931 „ 17 „

ha mindazáltal ez összes . . . . . 284.650 „ 23 „
 mennyiségből 11 tag halála,
 2 „ kilépte,
 8 „ kitörletése,
 2 „ nyugalmaztatása
 következőleg 23 tag elmaradta által . . . . . 6.173 „ 31 „
 levonatik, tehát 1840. jun. végével a tagok tőkéje . . . . . 278.476 „ 52 „
 teszen, a mostani tagok száma pedig 1040. A tartalék-tőke ellenben, melly 1839. dec. végével . . . . . 476.840 fr. 44 7/8 kr.
 állott, e félévbennövekvék: meghalt, kilépett, nyugalmazott és kizárattott tagok által . . . . . 3.358 „ 48 „
 az alapszabályszerű évijáradék különválasztott és kamatra adatott harmadából . . . . . 5.056 „ 28 1/8 „
 végre 6 pctes kamatokból az eladatott kincstári tőkék által nyert mennyiségek után, a korábbi kincstári kamattáradék fölött, lerován az intézeti költségekre szánt mennyiséget, tiszta fölösleg gyanánt . . . . . 347 „ 38 „

a tartalék-pénztárban tehát 1840. jun. végével összesen volt . . . . . 485.603 „ 9 „

A nevezett két tőke a múlt félévben következőleg gyümöleszött:
 566.006 fr. 14 1/8 kr. 6 pttel . . . . . 16.980 fr. 11 kr.
 193.426 „ 22 1/8 „ mellyek eladatott kincstári kötelezvényekből, és

4.299 „ 46 3/8 „ mellyek 1838. jul. 1-jétől 1839. dec. utóljáiig kamatfölségből származtak . . . . . 5.931 „ 47 „

végre, hasonló kamatfölségből 1840. első felében . . . . .
 347 „ 38 „ után; melly azonban csak 1840. jul. 1-sejétől fog számadásba vétetni.

764.080 „ 1 „ tehát összesen hozott . . . . . 22.911 „ 58 „

A járadékok 1031 tagtól 150 osztály szerint 12 forintjával és 9 másod-osztályú tagtól 6 forintjával összesen . . . . . 12.426 fr. — kr.
 levonván innen a tőkésítendő harmad rovására . . . . . 4.142 „ — „

marad összesen . . . . . 8.284 „ — „
 Ehez járul még: késkedési kamatbefizetésből . . . . . 283 „ 23 „
 alapszabály-könyvecskékből . . . . . 120 „ — „
 időközi és az intézet hasznára háramló nyugdíjából . . . . . 664 „ 46 „
 sa t. és így többé már számolatba nem jött tagoktól, a tőkésítendő harmad levonása után . . . . . 258 „ 34 „

bevételett tehát e félévben összesen . . . . . 32.522 fr. 41kr.

KÜLÖNFÉLE: Barsmegye mult jun. 23-ikai közgyűlésén, miután a követ urak hí előadása érdem szerint fogadtatott s ezek alispáni széküket a KK és RR-ek teljes bizodalma kijelentése mellett elfoglalák s ő felségéhez azon atyáskodó kegyességért, miszerint a nemzet forró kívánatit teljesíteni s egyszersmind a nemzet minden osztályra jótékonyan ható üdvös törvények létesítését legkegy. hozzájárultával eszközölni s ez által a nemzeti haladást, ipart s jólétet a közvárokozásnak megfelelőleg elősegíteni méltóztatott, alázatos köszönő felírás felküldetni határozottat a törvények kihirdetésére tartandó közgyűlésből. Több más tárgy elintéztetése után szönyegre került egy szép indítvány is, melly az emberiség és a szegény sorsu nép iránti gondos figyelemből származván, köztetszéssel fogadtatott, t. i. a megyeszeretett főorvosának Laszlavik Ödönnek Gräfenbergbe felküldetése olly czélből, hogy ott közelebb megismérkedvén az európai hirt nyert Prisznitz hidegvíz-gyógyintézetével, mellynek jótékony hatása a természettől elszakott és sokszor nem akarva, de többnyire tudományos rendszerrel elszakított emberiségre nézve kiszámíthatatlan, annak áldás-hozó, mert egyszerű s már a legkijámbollt elöitéleteket is átélte gyógymódját, e kies vidékekkel ellátott megyébe is áthonosítsa. Ez üdvös célra kívánatoló költségek szabad ajánlás útján, vagy szükség esetén a nemesi pénztárból lesznek megtérítendőek. H-k. Jun. 24-én a jég a kassai szőlőhegyek nagy részit is egészen levágta s körülbelül több mint 40 helységben a szépen mutatkozó élet minden fajtát földig összezúzta. Sáros-megyében hivatalos jelentés szerint 26 helység juta koldusbotra, ugyhogy Lapispataka s környékéről sok tönkre jutott jobbágy boldogabb vidékre költözni készül. Kassán egyedül az ablakokban ezer frton felül csinált kárt. A jég ludtojasnyi nagyságu vala. Kassán jun. 21-én a lövészház ünnepélyesen kinyitattott. A sz. lászlói gyapjuvásár reményen felül ütött ki. Az

élet áranagyon felment. Kassát némely polgári erőnek erejével bányavárosná akarnak tenni, ez okból jun. 29-én egy bányász ünnepély-áldozatot is tartottak, mellyet fényes lakoma követte a városi mulatókertben. A színházban erősen dolgoznak, megújítására 20 ezer fr. váltóba kerülend s az idén bajosan készül el. Az jégeső gyakor, az est hős, csak egy két nap óta rekkenő itt a hőség. A lovasság idei hadi gyakorlása Gönczön leend. — Mult tavaszon, midőn a vizek a hóolvadástól megáradtak, a felebaráti szeretet, jó szomszédság, barátság s nagylelkűségnek emlékeztetere méltó jeles példáját adta két közrendű molnár: egyik nagy-lóznai Belső Szolnok vgye szélén, másik kuesulati Kövár vidéke szélén, mellyeket a Szamos vize választ elegymástól. Ezek egymással szemközt, noha egyik a víz mentéhez képest mintegy 300 lépessel följebb, a másik alább, két hajómalomnak molnárai. Megindulván a nagy Szamos árja, melly akkor sok károkat tett, s nevezetesen számos hajómalomot elhordott, nagy lármát hallván viradat előtt az alsó molnár, megsejditette, hogy a felső malmot, t. i. a lóznait, az árvíz veszélyesen ostromolja. Volt pedig a lóznai molnárnak feleségén kívül 8 apró gyermeke. Ez feleségét, gyermekeit, egyetmását s gabonácskáját igyekezett ugyan megszabadítani a malomból, de megijedt feleségén kívül más segítsége nem volt, ennek pedig az apró gyermekeket elhagyni bajos a megáradt víz partján. Látván az alsó molnár ennek szorultságát, egy csolnakoeskán az árvízen keresztül segítségére hasított, s mindaddig segítette, meddig hét gyermekét, gabonácskáját, szerszámot s holmi gunyácskáját a víz partjára kihordották. Bizék t. i. ezen alsó molnár a keze alatt levő alsó malomhoz, mert erősebbeskn volt a parthoz kötve: elvitte mindazáltal az árvíz ez alsót is, de már ő előbb kiszállította volt a partra feleségét s két gyermekét. E történet után, az alsó malom tulajdonosa reá itéltette molnárjára az árvíz által elvitt malma és vámgabonájá megfizetését. E jó lelkű molnár t. i. azon gondolatól vezéreltetve hagyta volt oda a keze alatti kuesulati malmot, hogy neki csak két gyermeke, a másiknak hét és mind apró: s már a kárt megfizetendő vala, de a másik lelkes hálával viszonzta az ő jótékúságát s a jöltevőjére becsült kár megfizetését önként ajánlotta: ez pedig nem akarta elfogadni. Illy nemes vetélkedésökkel azzal fejezék be, hogy a lóznai 7 gyermekű molnár nem szűnt meg addig esdeklenni, míg végre a másik is rá hajlott nagy nehezen, hogy a kár felét hálából érette megfizethesse. Nagy gondal nevelt felsőbb sorsu emberek közt is ritka példája ez a nemes vetélkedésnek! V. U. — Paganini, az elhunyt nagy hegedűhős 8 hegedűt hagyott halála után, és végintézetében a most élő legnagyobb nyolcz hegedűsnek ajándékozta azokat emlékül. A végrehajtást e tekintetben Fetsre bizá Berlinben. Liszt zongora-koszorúsunk 1 gyémánt-gyűrűt nyert tőle örökségül, mellyet a francziák királyától kapott Paganini, Beriot pedig egy gyémánt-melltűt, mellyet a moszka czárné ajándékozott a nagy művésznök, midőn előtte Berlinben hallatá magát. Azon vagyont, mellynek most Paganini fia birtokába jutand, két millió frankra bőcsülök. Paganini zeneműi hagyományaért 50 ezer frankot ígérték a parisi műárosok, bőfejezetlen hegedű-iskolájáért pedig 60 ezer frankot. — Torda vgye felső kerületi havasin, az erdőségi vonalon fölül, jun. 27-ken olly mértékben havazott, hogy ezen magas vidéket három napig hó fedte. Jul. elsőjén eső és délkeleti szél segíté a napnak elolvasztani a nyári telet. A hó hidege semminek sem ártott, de vize az áradásokban elfáradt Marosnak annyi erőt adott, hogy ez a város körében veszteglő tutajokat ismét bátran viheti a Tisza felé. E. H.

(Egyesületi gyapjutár.) Jul. 10-ikeig érkezett gyapju 374752 font, elkelt ugyanaddig 130748 font, fönmaradt 244004 font. A nemzeti gyapjutári épület elkészülte következtében már most nagyobb mennyiségeknek is helyet adhat az egyesület. Pest, jul. 10-iken 1840. Liedemann J. S. Fridrik.

Epar- s tózsérügy: Pestre a bevégzett gyapju mosás és nyírés után julius elején hazánk minden részeiből érkeztek gyapju szállítások, és az idegen vevők sem maradtak el; számosan érkeztek ugyanis Franciaország, Olaszhonbul és az ausztriai tartományokból. Miután a természetök nagyobb része, a jobb árkelet utáni hosszas várakozást megúván, 15—20 pcttel olcsóbban adá gyapját a tavalyi árkelethez képest, igen élénk lön a kereskedés. A most eladott mennyiséget ugyan tökéletes alapossággal még nem határozhatni egészen meg, mert szám. termeszto adá el ez uttal gyapját Pesten, melly vagy falun adatott mindjárt előre vevő kezébe, vagy pedig még csak ezentul fog ide fölzállíttatni; annyi azonban bizonyos, hogy a legfinomabb és középfinom gyapju nagyobb része elkelt. Bécsi gyapjukereskedők vásárolták legnagyobb mennyiségét igen finom gyapjunak. A természetök jól tudják ugyan, hogy ez áresőkkenés mellett bizonyosan minden mázsa után nyer néhány forintot a vevő; de azért még sem gáncsolhatók hamarkodás miatt, mert a tartogatás végre annyira szaporitná az eladatlan gyapju mennyiségét, hogy tán a jövő vásár is megromlanék. Két nyiretű télgyapju is jól kelt. Zigarra-fajt nem igen keresték. — A kassai új gyapjuvásár sz. László napján (jun. 27-iken) tartaték először s igen élénk volt; a mintegy 2500 mázsa nyi gyapju mind elkelt; jobb áron mint a pesti medárd sokadalmi volt; vevők leginkább franciaországi s pesti kereskedők voltak; az eladók résziről legnagyobb munkasságot tanusított Fiedler kereskedő.

A pesti művészeti egyesület által kijátszás végett megszerzett festvények e f. h. 17-kétől 31-dikeig a városi táncsterem-épületben ki lesznek állítva, melly kiállítás a részvényeseknek, valamint az ezek által bevezetett személyeknek is mindennap reggeli 9 órától délutáni 6-ig, vasárnapokon pedig délután 2 órától 6-ig nyitva áll. A nyilvános sorshuzás augusztus 2-kan délelőtti 11 órakor a nagy táncsteremben fog véghez menni. Részvényeket még e f. h. 31-ikeig válthatni a kiállítás

termeiben vagy Grimm Vinezo ur művészi boltjában. A pesti művészeti egyesület igazgató választmánya.

Igazítás: Legközelebb (56) számú Jelenkorunk első lapja 2dik hasábján a 6dik sorban alulról felfelé Thaisznak nekrológiájában t. után kimaradt e két szó: a Tud. Gyűjtemény és

Portugália.

Az elkeseredés Anglia ellen mindinkább növekszik a portugál rabszolga-kereskedőhajók ellen fogantatott szabályért. Kevéssel ezelőtt Cabral tanácsos köv. nyilatkozott a tanácsban: kérem a tengeri minisztert, adjon felvilágosítást a loandai vizen történt eseményekről, hol egy csoport angol zsvány, mellynek vezére Palmerston l., csavarog, a portugál nemzetet kiráblandó. (Rendre!) Nekem mint portugálnak, ki a királyné trónja visszaállításában munkás részt vettem, jogom van úgy nevezni azon idegeneket, kik azt hiszik hogy büntetetlenül rabolhatnak. Elnök ur, mi nagyok voltunk, mikor még az angol évkönyveg olly vonalom hőstettet sem mutathat. Abban nincs egyéb, mint fondorlás, és zsványkodás. Most mivel az ango hatalmas, nem szégyenl olly nemzet ellen használni erőszakot, melly nem állhat ellen. De mit kell mondanunk egy nemzetéről, hol a pénz mindent tehető. Nézetem szerint az angol nép a leggyalázatosb, e világon. Ezen méltatlan beszédre azt mondja a Herald: így köszönik meg hogy Portugáliát alkotmányos szabadságra segítettük. —

Spanyolország.

(Balmaseda mint szökevény a francia földön. Elegy.) Bordeaux, jun. 25kán: „Azon jóslatunk, miszerint Balmaseda ügyét csak tönkre jutás vagy szökés fogja bevégezni, már valósult. Balmaseda francia földön van. Ebro folyamon jun. 21kén átköltözvén, és Cuartango völgyet 22kén bejárván, 23kán éjjel Marguia és a zuyai völgy egyéb helységiben állomásoztak a zendülők; másnap Villareal, Alava és Arlaban felé Zalduendoig vonultak; és ez egész 17 órai téren egyetlen helység sem nyilatkozott részökre, sőt egyetlen ember sem fogamellőtök fegyvert! Mindenki futásnak erred minden jószágostul e vad haramjacsoport közelítéskor. Útött a méltányos büntetés órája. A navarrai alkirály, Ribero tábornok, ki jun. 23kán esti 5 órakor Vitoriaiba érkezett, éjféltől 1 órakor esőndesen tova indult Salvatierra felé, az ellenség andai és borundiai szorosakba vonulhatását gátlandó. Az alkotmányosak előcsapatja még Zalduendóban lelé a zendülőket. Alig kezdé meg a lovasság s néhány vadászsápad a támadást, s im az egész ellenséges csapat azonnal szerte robbant Onate, az aranzauzi hegység és Borunda felé s Balmaseda ez utóbbiakkal osztozott a futás dicsőségében. Könnyű lovasosztályok mindenfelé üldözik a rendetlenül futamlókat, Ribero pedig, serge nagyobb részével, Balmasedát vette üzöbe. Balmaseda Ebro folyamot átköltözte első hírére tüstint kettőzött szorgalmu örködést paranoslt a francia hatóság: esempörök és határvadászok éjjel nappal talpon állottak. Jun. 25—26kán Sarre és Olhetta mellett, esapatonként lépték át határakat a zendülők, hol azonnal elszedék tőlök fegyvereiket. Jun. 26kai estig 1183 gyalog és 123 lovas katona érkezék Saint-Jean-de-Luzba, honnan tegnap Bayonneba szállítatá őket a hatóság. E csata alkalmakor világosan bebizonyult, hogy a carlosiak magasztalt önföldözése csupán közhalmány, mert első puskalövésre az egész jól fegyverzett csapat azonnal futásnak erred. MiCabrerát illeti, a folyvást legmélyebb homályba burkolja minden tettét, és azért most kétségnélkül s egészen hiteles állításokat nem is tudhatni róla. Geronai lapok szerint jun. 16—17kén valamennyi algyuját elviteté Bergából és többször felszólítá a lakosokat, vagyonjok megmentésire, mivel azalkotmányosak közeledésekor a várost fölgyjútan szándékozik. Ossejai rendőrbiztosunk Cabrera nővérei máháiában 80nál több aranyzott ezüst asztalkészületet talált, és egy gyönyörű arany készületet, melly Espeja marq. párisi spanyol követ tulajdona volt, mi mint elraboltatott további rendeletig hatósági kézben fog maradni. Jun. 20kai bayonnei levelek szerint: „jun. 25kén este Concha tábornok Miranda de Arga és Tafalla közt védkép tönkre veré Balmasedát; ki 100 holtat és 130 foglyot veszíté, és 28kán este Larran felé 380 emberrel francia földre futott. Követte őt másnap 176 tiszt és 1041 közvitéz s néhány aszszony és gyermek. E vad csapatok tekintete az arcaikon duló éhség daczára is borzasztó vala, s egyszersmind tökéletesen jellemzeni képes azon iszonyu háborut, mellynek egyes részleteit egykor csak álomúzó meséknek fogja tekinteni az utókor. Minden pillanatban új meg újabb foglyok érkeznek Franciaországba; katonáink és rendőrinink nyugalomrul nem is gondolkodhatnak. A baszkföldművelők mindenütt egész készséggel fogják el az egyes zendülőket, és hatóság kezeibe szolgáltatják. Ribero és Concha tábornokok 11 ezer gyalog és 1200 lovaskatonával támadák meg Balmasedát. Az andorrei republicába naponként annyi carlospartí fegyveres érkezék, hogy a hatóság egész komolysággal ki akarja őket tiltani, mert a sok éhes gyomor már is olly nagy drágaságot okozott e parányi tartományban, hogy az alattvalók mindenütt zügnak. Cabreráról semmi bizonyost nem akarnak nyilvánítani a futó zendülők. Szabadelmű lapok szerint valamennyi erősségről lemondá már Cataloniában, és a felső-aragóniai hegységbe vonult, melly vidék annyira ki van minden tekintetben pusztítva, hogy sokáig teljességgel nem fogja magát föntarthatni. Balmaseda lelépte után általában nemmaradhat tovább harezsikon Cabr., hanem minden pillanatban várhatni véljük francia földre érkezését, honnan nehezen fog másodsor is megszabadulhatni, és ugyanez leend Tristan sorsa is, ki már most Cabrerához sem mer közelíteni. Az átszökött zendülők közt számos szerzetes is találkozik, kik jól tudtak a zavarban halászni, mert öszvéreik kincsekkel rakottak. A két királyné jun. 24kén Leridába érkezett, s mondják, hogy Espartero egyetlen hatalmas csapással készül véget vetni a polgárháborúnak Felső-Catalóniában. Van Halen vezérör-

nagyot Salsana ostrom alól felszabadításáért és ugyanakkor nyert győzelemért, Espartero kívánságára Peracamps grófi czímmel ruházta föl a kormányzó királyné. D. Carlos Bourgesban a nagy szükség miatt már minden drágaságit eladta.“ —

Anglia.

(Rabszolgaság-elleni gyűlés Londonban.) A rabszolgaság elleni idegen társulat jun. 24kén Sussex hg elnöke alatt évi közgyűlést tartott. A mondott beszédek közt leghosszabb és egyszersmind leg tartalmasb O'Connellé volt, ki ellenhiában üvölté néhány tory czimbora, mert a terem minden oldaláról harsogó tetszés fogadá a nép kedvelt emberét. S száz meg száz hang szólítá őt szószékre. O'Connell mindenek előtt a jamaikai legújabb törvények ellen kelt ki, mellyek igen káros hatásnak a rabszolgákra, azt határozván többi közt, hogy sem urak, sem szolgák nem egyesülhetnek a megállapítandó munkadíjról tanácskozásra, melly tilalom természetesen csak a rabszolgát sújtja. A szónok azon reményt fejez ki, mikép nem hiszi, hogy a parlament e törvényt megerősíthetné, mellyet 48 óra alatt bizonyosan meg vél bukathatni. Ezután a Keletindiaiában folyvást divatozó rabszolgaságra tért, mondván: „Dicsekszunk ugyan hogy királynénk zászlaja csupán szabad emberek fölött lobog; de kénytelenek vagyunk egyszersmind azon különböztetést tenni, miszerint a keletindiai társaság lobogója még százszor rabszolga fölött leng.“ Ezután Isamberthez, a franciaországi rabszolgaság-elleni társaság jegyzőjéhez, fordulván, méltó vetélkedésre szólította föl a francziákat, a rabszolgák tökéletes felszabadításá ügyében, és többi közt így nyilatkozik: „Állíták ugyan, hogy a földön egy nemzet sem szereti inkább a szabadságot, mint a francia; de én ebben némi tulzást találok, mert a magasztalt szabadságszeretet inkább katonai dicsvágyon alapszik ott, mint az emberiség győzelmén. Am de legyen: itt most előttünk azon tárgy, melly körül fényesen tüntetheti ki egymásközi vetélyvágát a két nemzet. Míg a francziák fennen csevegnek a szabadságról, és cifra szóözönben mondogatják el, mit kellene a kérdéses ügyben tenniök, addig, jól értsük meg francia uraim, addig John Bull már tetteleg küzd ki a szabadságot, és erről minden francia üdvös példát vehetne, maga a király is, ki nem irtóztott szerződésre lépni a texasi emberarúlokkal. Azonban nem vádolhatjuk hogy éjszakamerikában, a szabadság annyira magasztalt honában, halál várja azt, ki csak szólni is bátorodik a rabszolgák felszabadításáról. Mintegy 2 év előtt nyilvános helyen lobbantam szemére az amerikai követnek, hogy rabszolgákat neveladás végett, és ő parviadalra szólítá engem, mit én nem fogadék el, mert isten parancsi ellen véténi és gyilkosságot elkövetni soha nem fogok, bár mit mondjanak is az o n baromtermészetű emberek, kik azt vélik, hogy gyilkosság által lemoshatják a böcsületükön ejtett szennyet. Bitóra illy gonosz bolondokkal! s mi dögveszes beteg gyanánt kerülök a rabszolgabirtokost; ne szóljunk hozzá, és üzzük tova a műveltség sorompójai közül. Menjen főenyves sivatagokba és vesse magát hýének nyakába az illy embertelen szörny, mi pedig összesített erővel bátran víjnk ki az emberiség szabadságát.“ —

(Óriási angol hírlap. Elegy.) Mennyire terjednek napjainkban a hírlapok, jun. 25kén bámulatos példáját adá a londoni Times. E lap lap ugyanis eddig kétszeresen vagy is 8 iszonyu lapon jelent meg, jun. 25kén azonban 16 lapra emelkedék, egyenkint 6, és így összesen 96 óriási hasábbal. Ennek fele, 46hasáb, csupán hirdetévenyekkel van elárasztva. Ezek sorát egy shillinggel számítván, a lap egyetlen száma mintegy 700 font sterlinget, vagyis hétezer pgó forintot jövedelmez. Egy hasábra 25 jeletést számítván, az egész mennyiséget 1200ra számíthatni. A nyomtatás egész tömegét legalább 30 nyolczadrétü ivre böcsülhetni. Már most néhány szót tartalmáról. Az első öt lapot csupán jelentések töltik be. Ezután bírálat következik Mill „Britt India történetei“ fölött. E bírálat szerzője nem más, mint a híres oktató Wilson. Ezt egy angol zeneszerző levele követi angol hangművek utánnyomatásáról. A közelebbi négy hasáb neuseelandi okleveleket foglal magában, egy levelet gyorsabb segélyről a tűzvésznel; jegyzeteket Bennet köv. munkájáról; „Egy czethalász vitorlázása a föld körül; egy cikket Soult képcsarnokáról és egy értekezést az ebdüh gyógyittatásáról; a 7dik lapon érdekes közlés találtatik egy skót beszédmódu vigjátékról, mellynek czime „Gaberlunnie“; fordítás az augsburgi német lapból, Franciaország és Abyssinia kereskedési viszonyiról, egy cikkek a szegényi törvény-javításról Angliában; epés kifakadás a néhány év előtt alapult „nagybritanniai kath. intézet“ ellen; értekezés a parlamenti választók lajstromzásáról; hivatalos jelentés Ludlow város testületi rendszerében uralkodó visszaélésekről, és jelentés a dublini radical gyűlésről. A 8ik lap telve oklevelekkel a damaszkai zsidók ügyében; a 9ik bírálatot foglal magában Maut püspök „Az irlandi protestans egyház története“ címü munkájáról, és részletes jelentést Pasley ezredes legújabb próbáiról „Royal George“ elsüllyedt sorhajó széllyelröpítettésére löporral, melly Volta oszlopával gynyjatik meg. A 10ik lapot hivatalos jelentés foglalja el egy Newfoundlandban elkövetett gonosztettéről, és szinte hivatalos hirdetést a föllállítandó Nelson- emlékről Trafalgar-téren. Ezután ismét jelentések következnek a 10ik lap másik, és 11ik egész oldalán, és csak a 12ik lapon veszi kezdetét a tulajdonképi hírlap, az ugynevezett „Leading“ cikkekkel, mik e lapban olly számosak, hogy a csarnoki hírekkel az egész 12ik és 13ik lapot elfoglalják. A 14ik lapot udvari hírek nyitják meg, ezeket szerencsekívánatok követik a fels. megszabadultához Oxford pisztolytól; franciaországi hírek; fölrás Montefiore ismét izraelitától minden londoni zsidó családfőhez, mellyben zsinagógába összegyűlésre szólítja fel őket a damaszkai zsidók ügyében tanácskozás végett; részletes adatok Courvoisier tetterül; a londoni sherifválasztásról; a rabszolgaság-elleni britt és idegen társulat gyűlésiről; és több más, mik közt közlemények a hamptoni löversenyről,

„a t.; a 15ik hasábon végre még egyszer hírek olvashatók Irlandról; ezután következnek 3 hasábon „törvényszéki tudósítás“; hajózási és kereskedési egyveleg; az egészet ismét jelentések és hirdetések fejezik be. Az ilyen lap költségei szerfölött nagyok és megközelítőleg sem fejezhetők ki, miután ott a dolgozótársakat és levelezőket egészen más arányzatban szokás fizetni mint szárazföldön; annyi mindazáltal bizonyos, hogy a költség jóval meghaladja az előfizetés után járó jövedelmet, és csupán a töméredek hirdetés menti meg tönkrejutástól a tulajdonos kiadót. Viktória királynő folyvást egészséges és gyakran látogatja férje kíséretében a fővárosi intézeteket, hol mindenütt legnagyobb lelkesüléssel fogadják őket a nép. — A parlament jobbadán csak helyzeti érdekű tárgyakkal foglalkodik. —

(Keletindiai nagy szárazság és eső. Hadkészület Khina ellen.) Kalkutta, maj. 8. Néhány nappal ez előtt még India szerencsecsillaga sötét felhők megett borongott. Háboru, döghalál, és szűk idő, ezen hármas nagy ostor már kapu előtt volt, és félelemmel töltötte a lakosokat el. Január közepétől, midőn híhetőleg Europa mezeit hó fedte, és mi azt hittük, valahára nekünk is melegebb ruhát kell öltönnünk, jan. közepétől mondom egész apr. utólag rekkenő meleg tikkasztá a lakosokat és mezeinket, és ittott koválygó felleget is alig lehetett látni. A mező kopáron hevert, a szántóvető hasztalan sohajtozott eső után. Már ismét éhenhalástul féltek, mellynek két évvel ezelőtt 100ezer lett áldozata. Ehez járult még az epemirigy, melly több helyen dulogott, és több ezret elragadott. Meisuriban dec. közepé óta dul ezen nyavalya, és még egyre növekszik a halomlás. Kalkuttában ez évi jan. és februárban, több ember halt meg, mint az egész múlt évben. Így volt a dolog apr. 30ig. Az ég érczéze vált fejünk felett, az élelmiszer mindinkább drágult, és az országban mindenfelé kétségbeesési panasz vala hallható. A nap ragyogva kelt föl april 30kán, és féltünk: ismét egy napot kell eső-nélküli reményben töltenünk. Déli hűszél lenge át a levegőt, de felhő nem homályosítja a nap égető sugarát, melly mindent elperzselni látszott. Egyszerre borul az ég, erős zivatar vonul el fejünk felett, és dörgés, villámlás, jég és elvégre zápor újítja meg a földet és embert. Azon rettenetes óra óta, (mert kezdete remegtető volt) boru és derü, dörgés és esőzés változtatják egymást, és az esőzés ideje, melly különben jun. közepé szokott lenni, ugy látszik beállott. De haszon mellett kárt is tön a zivatar, sok hajót zátonyra esapott, soknak vitorlaút és árbocait rontá el, és tartunk tőle, hogy néhány el is sülyedt. Az öbölhez közel, hol lapályos a föld, és csak erős gát védi a tenger árja ellen, ismét több ezer veszté vagyona, és közüle sok életét. De a szükség nincs olyan, mint midőn 1832ben szinte a tenger előntötte. Többé nem félünk az éhhalástul, minden zöldel, és virít. Élelmet ismét kaphatni a piacokon, és a fukar uzsorások ujjal megnyiták hambaraikat. A kereskedési termékek, mint az indigó, bő aratást ígérnek, azért is ennek ára nagyon leszállott. Ha így marad, az indigónyerészkedők alkalmasint megállítják kereskedéseket. Még több milliónyi értékű van az itteni kereskedőházaknál és természetőknel, és a nagy reménnyel biztató aratás e drága termékkel megtöltendi piacinkat. Kinek indigóra van szüksége, most volna jó sokat vennie, mert annyira leszállott ára, hogy a természeti költséget is alig fedezi. Több itteni nyereszkedő minden pénzét indigóba verte. Azonban míg Nepal útközet-készen áll, míg Pendsab kitörő volkánhoz hasonlít, melly pusztító tűzmoslékát Hindi szán lapályira fenyegetődzik ontani, és míg Birma koronázási ünnepébe mélyedve előbbi politikáját változtatni látszik, valóban pedig több több sereget küld a britt határ felé, addig mi serényen tesszük Khina ellen a hadi készületet. A khinai udvarnál minden meglehetősségszerűségben áll, és a fordulat nincs messze. A császárné, kinek nagy befolyása volt a politikára, meghalt. A császár maga is mintegy 60 éves; Pekingben újabb újabb nyugtalanság támad; fosztogatás gyújtogatás növekszik, mint szinte a birodalom második fővárosában is. Kantonban azonban kemény ellenálláshoz készülnek, naponként új csapatok érkeznek, a katonákat erősen gyakorolják, némelyik oldalán két kard is lóg. Sok sajkát sietve építenek, több gyújtóhajót készítenek, és minden ölöszert beszerzenek. Azonban az angol hajók is mindenfelől, Kalkuttából, Ceylon, Bombay és Angliából gyülekeznek, és a mennyei birodalom partjai felé vitorláznak, míg a csempészhajók, letévén a koncz miatti gyűlölséget, egyesülnek, a khinai partokon csavarognak, és a mérget a néppel, akarja vagy nem, magáron megvétetik. Ezen kereskedés gyarapul, a nyereség igen nagy, és már embervér is omlott ez igazságtalan dologban. Az amerikai kereskedők, kik a meghasonlás óta közbenjárók voltak Kantonban, többé nem hiszik magokat bátorságban, és még jó eleve szándékoznak elhagyni az országot, hogy olly könnyen szerzett vagyonjokat a háboru el ne nyelje. — Makao ismét nyitva áll a kereskedők előtt (a kantoni hirdetésben azt mondja ugyan, hogy az angolokat onnan elűzték, pedig ez utóbbiak egy tapodtnyi sem mozdultak), de azért a lissaboni kormány mégis változástul fél, mert parancsot adott a portugál keleti birtok főkormányzójának, miszerint annyi sereget küldjön Makaóba, mennyit csak Goa nélkülözhet. Goa, a szerencsétlen Goa ugyan keveset fog tehetni. A bel nyugtalanság ez édeni tartományban szinte köteleességé teszi a britt kormánynak elfoglaltatását. Több év óta állandó fészke Goa a zsarnokságnak és pörzendülésnek; de ott nem is lehet más kép, hol olly szörnyek vannak, mint a nagy saraju, sarkantyús, cigánybarna kapitány és ezredes urak és disznókereskedők (Goában főleg miszer a sertésus.) Négy hónappal ezelőtt ugy áll ott a dolog, de Candal bárót kormányzóvá nevezték; ő jött, és a nyugtalanság le volt csillapítva. Az ország virágozni kezd, a jólét öregbül. Minden faluban iskolát állított, mindenikbe olly nevelési rendszert vitt, melly az országot jó jöven-

dővel kecsegtette. De ez egyetlen férfi, ki a köz romlottságot elnyomta, az országot rendbeszédte, ki örangyal volt a romlás napjai ellen, kevés-sel ezelőtt elhunyt. Szegény Goa! Szegény Portugália!

Franciaország.

(Algiri viszonyok.) Algir, jun. 13kán: „A lapály ismét lánggal borítva. Láthatárunk pokolhoz hasonlít, mellyből tüzkévek és sűrű füstoszlopok emelkednek. Az arabok még a földet is elégetnék, mivel bennünket hordoz, sőt készek velünk meghalni, csak hogy ki legyünk pusztítva, és még az utolsó arab is francziák meggyilkolására emelné karját, habár ép szemmel látnáis, hogy ezer meg ezer kard villog feje fölött. Milly borzasztó háboru! És mi leend vége? Hol fognak hősek és győzők találkozni? Mert győzelem é az, midőn egy egész nemzet kiirtásán munkálkodunk? Hős é az, ki a remegő aggastyánt gyilkolja le, midőn épen utolsó átkát horgi ellene? E gondolatok őrvjongsre hozhatják az embert. Valóban, Orestes költőjének Algirban kellett volna élni. Tegnap délelőtti 10 órakor a duerai szénaraktárt gyújták föl. A füst éghez emelkedék, segíteni nem bírtunk, és minden hamuvá égett. Az arabok már Massifban is mutatkoztak. Néhány állomáson le engedék a fűvet általunk kaszáltatni; de csupán azért, hogy aztán a szárazszénát fölgyújthassák. Valée tábornagy ez inség közepett baklövészt újabb baklövészekkel halmoz. Sokan kóbor lovaghoz hasonlítják őt; de azon lényeges különbséggel, hogy a számtalan baj nem őt, hanem csupán a reá bízott sereget éri. Miután már jól ismerheti az ellenséget, igen nagy botorság valatőle sergestül messze vidékre vonulni, és azalatt a főváros egész környékét ótalom nélkül hagyni. Orleans hg maga is nyíltan kimondá némelly meghittebb udvaronczi előtt, mikép Valée tábornagy igen tudós katonatiszt ugyan; de Afrikában esatázásra egészen alkalmatlan, mert idejét jobbadán elméletekkel és időrabló tervezéssel tölti, míg inkább elhatározott tét-erőt kellene kifejtenie. A kormány tehát minden esetre új kormányzót leend kénytelen Algirba küldeni, ha legszomorubb állapotba nem akarja helyezni az ottani gyarmatosakat és katonaságot. Legtanácsosb, ha erőteljes és szilárd akaratu fiatal férfit bíz meg e fontos hivatalra, ki már gyakorlatilag isméri az afrikai háborut. A mostani miniszterelnök mindent elkövet ugyan, hogy e szép gyarmatot örökre biztosíthassa Franciaországnak; de jó kormányzó nélkül legbüzőbb szándéka sem fog tét-erővel birni. Sietnie kell tehát minélelőbb új alkalmas kormányzót küldeni Algirba, különben örökre elvesztheti Franciaország a már eddig tett számos áldozatot.“

(Abdelkader hathatos hadmunkálatai.) A Constitutionell, Valée tábornagy tetteit taglalván, nem győzi eléggé magasztalni Abdelkader nagy kiterjedésű és érett megfontoltságú terveit. Mig rablócsapatit Medtidsába küldi, a francziák figyelme lefoglalására hatalmuk középpontja kapui előtt, addig ő komoly megtámadást intéz Oran, Mostaganem és Sersel ellen; nyugatra Biskara és Medzsana felé törekszik terjeszteni hadmunkálatait, hogy Constantine tartományt lehetőségig elzárván, ott hatalmát megalapíthassa. Általában mondhatni, hogy Abdelkader bámulatos munkásságot fejt ki e háboruban. Röptiben átfutja az egész tartományt, mindenkor mintegy 3ezer lovas kíséretében, és alig veszik a francziák híret egyik ponton megjelentének, midőn már más, egészen ellenkező oldalon pusztít hatalmas fegyverre. A francziák nagyobb részint csak hült helyét lelik, és egyik helyről másira sétálgatnak utána. Azonban végre csakugyan mégis meg fognak az arabok győződni, hogy többé ki nem küszöbölhetik a francziákat.

Németország.

A porosz királynak köv. esküt tett le a katonaság: „Én NN. esküszöm istenre a mindentudóra és mindenhatóra, hogy ő főltségének 4dik Fridrik Vilmos porosz királynak, legkegyelmesebb uramnak, minden dologban, szárazon és vizen, háboru és béke idején, és minden helyen híven és becsületesen szolgálok, ő fől. javát, hasznát előmozdítom, kárt, veszélyt tőle elhárítok, az előttem ismeretes hadiczikke-lyeket (tiszték. hadi és szolgálati törvényeket) és az előmbé irt rendeleteket a parancsok at pontosan teljesítem és magam ugy viselendem, mint becsületes, bátor, kötelesség és becsületszerető katonának (tisztnek) kell és illik. Isten engem ugy segítjen Jezus Krisztus által örök üdvösségre. Amen.“ Ez esküben szó sincs a hazáról.—Berlinben a sajtó százados ünnepét csak az által üllék meg, hogy a sajtót megkoszorúzzák, és néhány inast felszabadítottak.

Olaszország.

Roma, jun. 30. Viterboi tudósítás szerint Bonaparte Luczián caninói hg rövid betegség után f.h. 29re viradatkor elhunyt életének 68ik évében. Czimét és javait legidősb fia örökli. —

Oroszország.

Egy konstantinápolyi levél jun. 18rul ujra a moszkák tetemes vesztességét jelenti. Anapa nagy fontosságú vára is cserkesz kézen van. Ennek kapuit a lengyelek nyitották fel a cserkeszeknek, míg az őrség egy része sikon állt. Georgiában és a kaukázontuli tartományokban igen nagy az ingerültség. —

Gabonaár: Pest, jul. 14ken: Tiszta buza: 220, 205, 195; — Ketszeres 180, —, —; — Rozs 150, 145, 140; — Arpa 116, 110, 106; — Zab 103, 100, 95; —, —; — Köles 150, —, —; — Köles kása —, —, —; — Kukoricza 155, 150, 140; — pesti m. v. garas.

Pénzkelet: jul. 11kén Bécsben 5petes statuskötelezvény: 109⁷/₁₆; 3 petes: 82¹³/₁₆; 1839ki kölesön: 340; Eszterházy sorsjegy: 45¹/₂; duna gőzhajóreszvény: 700—705; Cs. kir. arany-agio: 2³/₄—3;

Vasutreszvény: ejszaki: 110¹/₂; majlandi: 114¹/₄; győri: 110³/₄; nszombati: 116.

Dunavizallás: jul. 14kán délben, 8' 7" 6" a zerus felett.

Szerkeszti Helme c z y. — Nyomatja Trattner-Károlyi, uri-utca 612.